

Doordecentralisatie : Couleur locale

Ommen,
Oktober 2009,
Landelijke Vereniging Onderwijsadviseurs
Sectie Financiën en Huisvesting

Inhoudsopgave

<u>Hoofdstuk</u>	<u>Omschrijving</u>	<u>Blz.</u>
1.	Inleiding	4
2	Ontwikkeling doordecentralisatie	5
3	Varianten doordecentralisatie	8
4	Besluitvorming doordecentralisatie	10
5	Doordecentralisatie en financiën	10
6	Doordecentralisatie en lokalen bewegingsonderwijs	10
7	Toekomst van de doordecentralisatie	11

Bijlagen

1	Overzicht voorzieningen huisvesting onderwijs
2	Overzicht vergoedingsstromen onderhoudsactiviteiten schoolgebouwen
3	Overzicht verschillende procedures bekostiging voorziening voorzieningen huisvesting onderwijs onderhoud
4	Invulling begrip 'sober en doelmatig' onderhoud
5	Modelovereenkomst doordecentralisatie

Samenvatting.

Doordecentralisatie is een onderwerp dat vanaf 1997 regelmatig op de politieke agenda (landelijk en plaatselijk) de aandacht krijgt. Zowel binnen de gemeenten als de schoolbesturen wordt er verschillend gedacht over de mogelijkheden die doordecentralisatie biedt. De keuze voor wel of niet doordecentraliseren is zodoende een keuze die op lokaal niveau moet worden gemaakt. Deze notitie geeft naar het oordeel van de samenstellers een beeld van de mogelijkheden van doordecentralisatie en vermeldt de aandachtspunten die bij het bepalen van de keuze van belang zijn. Uitgangspunt van de notitie is in de komende periode geen wijzigingen plaatsvinden rond de verantwoordelijkheidsverdeling voor de voorzieningen huisvesting onderwijs. Dit betekent dat doordecentralisatie naar verwachting in de komende jaren vaker binnen de gemeenten als onderdeel van de Lokale Educatieve Agenda aan de orde zal komen. Ondanks deze verwachting zijn aan het slot van de notitie een aantal richtingen opgenomen die als gevolg van diverse ontwikkelingen kunnen leiden tot een andere verantwoordelijkheidsverdeling.

1. Inleiding.

De zorgplicht voor de voorzieningen huisvesting onderwijs is opgenomen in de Wet op het Primair Onderwijs (artikel 91), Wet op de Expertisecentra (artikel 89) en de Wet op het Voortgezet Onderwijs (artikel 76v). In deze artikelen staat de volgende tekst: **“De gemeenteraad draagt onderscheidenlijk burgemeester en wethouders dragen ten behoeve van de gemeentelijke en van de andere dan gemeentelijke scholen zorg voor de voorzieningen in de huisvesting op het grondgebied van de gemeente overeenkomstig het bepaalde in dit hoofdstuk.”** Op grond van deze wettelijke bepalingen is de gemeente vanaf 1 januari 1997, als uitvloeisel van de wetwijziging tot decentralisatie van de zorgplicht voor de voorzieningen huisvesting onderwijs, verantwoordelijk voor het bekostigen van de voorzieningen huisvesting onderwijs voor het primair, (voortgezet) speciaal en voortgezet onderwijs¹.

In de onderwijswetten is de mogelijkheid opgenomen dat de gemeente besluit tot doordecentralisatie van deze wettelijke taak. Deze keuze betekent niet dat de gemeente na het besluit tot doordecentralisatie geen verantwoordelijkheid meer heeft voor de voorzieningen huisvesting onderwijs: de gemeente kan aan de schoolbesturen niet overdragen de wettelijke zorgplicht, maar uitsluitend de uitvoering van de zorgplicht. Dit betekent dat op het moment dat de gemeente heeft besloten in te stemmen met doordecentralisatie en een schoolbestuur nalatig is in de uitvoering, de gemeente met de (financiële) lasten kan worden geconfronteerd: de gemeente kan in haar rol als lokale overheid worden aangesproken op het moment dat het schoolbestuur zijn verplichtingen niet nakomt.

Het onderwerp ‘Doordecentralisatie’ staat sinds jaar en dag in de belangstelling en leent zich voor diverse artikelen en onderzoeken. Vastgesteld moet worden dat er zowel binnen de gemeenten als bij de schoolbesturen over ‘doordecentralisatie’ verschillend wordt gedacht. De ontwikkelingen in de afgelopen jaren zijn aanleiding om de door de LVO in het verleden vastgestelde notitie te herijken en te actualiseren.

Doordecentralisatie is een vorm van functionele decentralisatie. Functionele decentralisatie betekent dat voor een adequate uitvoering van taken de verantwoordelijkheid van de uitvoering door de gemeente rechtstreeks wordt ondergebracht bij het schoolbestuur. Het onderbrengen van deze verantwoordelijkheid door de gemeente bij het schoolbestuur gaat gepaard met het verstrekken van een jaarlijkse vergoeding door de gemeente aan het schoolbestuur. Een besluit over doordecentralisatie heeft zodoende gevolgen voor de verantwoordelijkheid van:

1. de gemeente en
2. het schoolbestuur.

Voor het bepalen van de keuze tot doordecentralisatie kunnen de gemeente en schoolbesturen verschillende overwegingen hanteren.

Overwegingen gemeente	Overwegingen schoolbestuur
Gemeente is primair verantwoordelijk voor de voorzieningen huisvesting onderwijs.	Uitgangspunt van rijksbeleid is het versterken van de autonomie van de schoolbesturen.
Lokaal onderwijsbeleid vraagt een integrale benadering van de voorzieningen huisvesting onderwijs.	Bezit voldoende deskundigheid voor een verantwoord beheer van de schoolgebouwen.
Gemeentelijk regie over de voorzieningen huisvesting onderwijs betekent het streven naar een efficiënt ruimtegebruik.	Afhankelijkheid van gemeente betekent dat geen meerjarenbeleid kan worden gevoerd.
Beperken van de administratieve last (indienen en beoordelen aanvragen et cetera).	Omvang van de schoolbesturen is zodanig dat het financiële risico kan worden gespreid.

Deze notitie heeft als doelstelling inzicht te geven in de ontwikkeling van de afgelopen jaren en een handreiking te bieden bij het beoordelen van aanvragen tot doordecentralisatie. In de notitie wordt zodoende in ieder geval geen voorkeur uitgesproken voor of tegen doordecentralisatie.

¹ Zie voor het overzicht van de voorzieningen huisvesting onderwijs die zijn opgenomen in de WPO, WEC en WVO bijlage 1.

2. Ontwikkeling doordecentralisatie.

2.1. Decentralisatie en zorgplicht.

De wettelijke zorgplicht voor de voorzieningen huisvesting onderwijs betekent dat de gemeente verantwoordelijk is voor:

1. het vaststellen van de noodzaak van de door de schoolbesturen aangevraagde voorzieningen huisvesting onderwijs en
2. het beschikbaar stellen van een:
  - a. krediet voor het realiseren van de voorziening of
  - b. het beschikbaar stellen van een alternatieve voorziening (bijv. leegstaand lokaal) als de gemeente vaststelt dat de aangevraagde voorziening noodzakelijk is (bijv. uitbreiding schoolgebouw).

Voor het rijk speelden de volgende overwegingen een rol bij het besluit tot het onderbrengen van de zorgplicht voorzieningen huisvesting onderwijs bij de gemeente:

1. de gemeente is beter dan het rijk in staat om op lokaal niveau vast te stellen welke voorzieningen huisvesting onderwijs noodzakelijk zijn en
2. de gemeente kan na de decentralisatie een integraal accommodatiebeleid voeren.

2.2. Doordecentralisatie.

In de Wet op het Primair Onderwijs (artikel 111), Wet op de Expertisecentra (artikel 109) en de Wet op het Voortgezet Onderwijs (artikel 76v) is de volgende tekst opgenomen: **“In afwijking van deze afdeling kan de gemeenteraad besluiten dat jaarlijks een bedrag voor huisvesting wordt betaald aan het bevoegd gezag van een *niet door de gemeente in stand gehouden school* voor zover die op het grondgebied van de gemeente in stand wordt gehouden. De gemeenteraad neemt een besluit in overeenstemming met het bevoegd gezag.”** Deze artikelen worden wel het ‘doordecentralisatie-artikel’ genoemd. De wet bepaalt zodoende dat doordecentralisatie uitsluitend mogelijk is voor de **niet door de gemeente instandgehouden schoolgebouwen**. Dit betekent dat doordecentralisatie bij integraal bestuur van het openbaar onderwijs voor het openbaar onderwijs formeel niet is toegestaan. Het gaat dan om de situatie dat het college bevoegd gezag is of de taak van bevoegd gezag is overdragen aan een bestuurscommissie.

Uit de ‘doordecentralisatie-artikelen’ is duidelijk dat het ieder bevoegd gezag vrij staat bij de gemeenteraad een verzoek om doordecentralisatie in te dienen. De gemeenteraad is daarbij niet gebonden om bij een verzoek van één schoolbestuur eveneens de andere schoolbesturen bij het te nemen besluit te betrekken. De mogelijkheid tot het maken van onderscheid tussen de in de gemeente gevestigde schoolbesturen is dus in de wet opgenomen. De huidige wettekst wijkt af van de wettekst die vanaf 1 januari 1997 tot 1 januari 2005 in de diverse onderwijswetten was opgenomen:

Tekst tot 1 januari 2005	Tekst vanaf 1 januari 2005
In afwijking van <i>het bepaalde in</i> deze afdeling kan de gemeenteraad met het bevoegd gezag <u>van een niet door de gemeente in stand gehouden school, onder door de gemeenteraad te stellen voorwaarden</u> , overeenkomen dat de gemeenteraad aan het bevoegd gezag ten behoeve van de door het bevoegd gezag op het grondgebied van de gemeente in stand gehouden school een jaarlijks bedrag voor huisvestingskosten verschafft’.	In afwijking van deze afdeling kan de gemeenteraad besluiten dat jaarlijks een bedrag voor huisvestingskosten wordt betaald aan het bevoegd gezag <u>van een niet door de gemeente in stand gehouden school</u> voor zover die op het grondgebied van die gemeente in stand wordt gehouden. <i>De gemeenteraad neemt het besluit in overeenstemming met het bevoegd gezag’.</i>

Het essentiële verschil tussen de wetteksten voor en na 1 januari 2005 is dat vanaf 1 januari 2005 is:

1. vervallen het bepaalde ‘onder door de gemeenteraad te stellen voorwaarden’;
2. vervallen het bepaalde dat de gemeente ‘met het bevoegd gezag kan overeenkomen’ en
3. opgenomen dat ‘het besluit tot doordecentralisatie moet worden genomen in overeenstemming met het bevoegd gezag’
  - omdat het schoolbestuur tegen het besluit van de gemeenteraad de procedure van bezwaar en beroep kan volgen is het noodzakelijk dat het besluit van de gemeenteraad duidelijk is gemotiveerd.

Tot de wetwijziging van 1 januari 2005 werd de doordecentralisatie vastgelegd in een overeenkomst tussen de gemeente en de schoolbesturen. Vanaf 1 januari 2005 is een overeenkomst niet meer verplicht, maar kan worden volstaan met het besluit van de gemeenteraad als het formele document.

Gelijktijdig met de wetwijziging op het onderdeel 'doordecentralisatie' is op 1 januari 2005 de Wet op het Voortgezet Onderwijs gewijzigd. Met ingang van 1 januari 2005 is de gemeente niet meer verantwoordelijk voor het bekostigen van de voorzieningen onderhoud en aanpassingen schoolgebouwen voortgezet onderwijs. Vanaf de genoemde datum ontvangen de schoolbesturen voortgezet onderwijs de vergoeding voor deze kosten rechtstreeks van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (= functionele decentralisatie).

2.2. Gevolgen Doordecentralisatie.

Bij een besluit van de gemeenteraad tot doordecentralisatie vervalt voor het schoolbestuur de mogelijkheid om een beroep te doen op de bepalingen uit de gemeentelijke verordening 'Voorzieningen huisvesting onderwijs'. Het bevoegd gezag kan dus bij het college geen aanvragen meer indienen voor het bekostigen van die voorzieningen huisvesting onderwijs die zijn doorgedecentraliseerd. De gemeenteraad neemt het bedrag dat is gemoeid met het bekostigen van de doorgedecentraliseerde voorzieningen op in de gemeentebegroting. Doordecentralisatie heeft tot gevolg dat het college /de gemeenteraad en schoolbesturen afspraken maken over de volgende punten en betrekking hebbend op alle scholen die onder een schoolbestuur vallen:

- a. geen jaarlijkse vaststelling van het programma en overzicht voor dat gedeelte van de voorzieningen huisvesting onderwijs dat wordt doorgedecentraliseerd
- b. het vaststellen van een jaarlijkse vergoeding aan de schoolbesturen voor dat gedeelte van de voorzieningen huisvesting onderwijs dat wordt doorgedecentraliseerd
- c. verantwoording van de door de gemeente beschikbaar gestelde gelden.

2.3. Mogelijkheden doordecentralisatie.

In de wet is geen beperking voor het doordecentraliseren van de voorzieningen huisvesting onderwijs opgenomen. Op bijlage 1 is opgenomen een overzicht van de voorzieningen huisvesting onderwijs die behoren tot de wettelijke zorgplicht en waarvoor de schoolbesturen bij het college bekostiging kunnen aanvragen. In principe komen deze voorzieningen huisvesting onderwijs dus in aanmerking voor doordecentralisatie. Dit betekent dat doordecentralisatie bij het **primair, (voortgezet) speciaal en voortgezet** onderwijs kan plaatsvinden voor de volgende voorzieningen huisvesting onderwijs:

- a. Voor blijvend of tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen, bestaande uit:
  - nieuwbouw
  - in gebruik nemen van een bestaand gebouw
  - verplaatsing van een bestaand gebouw of een gedeelte daarvan
  - terrein
  - eerste aanschaf onderwijsleerpakket en meubilair
- b. uitbreiding van de voor blijvend gebruik bestemde voorziening
- c. medegebruik van een ruimte die geschikt is voor het onderwijs
- d. herstel van constructiefouten aan het gebouw, alsmede herstel en vervanging in verband met schade aan het gebouw, onderwijsleerpakketten en meubilair in geval van bijzondere omstandigheden.

Daarnaast is het mogelijk door te decentraliseren bij het **primair en (voortgezet) speciaal** onderwijs de voorzieningen die bestaan uit:

- aanpassingen met uitzondering van het aanbrengen van een invalidentoilet en het toegankelijk maken van het gebouw voor gehandicapten.
- vervangen binnenkozijnen, binnendeuren incl. het hang- en sluitwerk, algehele vervanging van radiatoren, convectoren en leidingen voor de centrale verwarming en onderhoud aan de buitenzijde van het gebouw met uitzondering van het buitenschilderwerk.

Noot.

Tot de voorzieningen huisvesting onderwijs behoort niet de onroerend zaak belasting (artikel 133 WPO, artikel 127 WEC en artikel 96c.1 WVO). Dit betekent dat de vergoeding voor het bekostigen van de onroerend zaak belastingen formeel niet kan worden opgenomen in de doordecentralisatie-overeenkomst die betrekking heeft op de voorzieningen huisvesting onderwijs. In de overeenkomst moet dit onderdeel op een andere wijze worden geregeld, of het college moet besluiten om wel de aanslag onroerend zaak belasting op te leggen, maar de aanslagen intern binnen de gemeente administratief af te wikkelen. In het laatste geval wordt voorkomen dat geldt wordt 'rond gepompt'.

2.4. Verantwoordelijkheid schoolbesturen.

De decentralisatie van de zorgplicht voor de voorzieningen huisvesting onderwijs op 1 januari 1997 heeft geen wijzigingen aangebracht in de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Evenals voor 1 januari 1997 zijn de schoolbesturen na 1 januari 1997 verantwoordelijk voor het:

1. realiseren van voldoende voorzieningen huisvesting onderwijs en
2. instandhouden van het schoolgebouw (= onderhoud van de schoolgebouwen).

2.5. Overwegingen doordecentralisatie.

Bij een besluit over doordecentralisatie moet vooraf duidelijk zijn welke rol en invloed de gemeente op het niveau van de voorzieningen huisvesting onderwijs wil handhaven. De volgende vragen moeten aan de orde komen:

1. voor welke voorzieningen is doordecentralisatie een mogelijkheid
  - kiest de gemeente voor doordecentralisatie alle voorzieningen huisvesting onderwijs of wordt dit beperkt tot bijv. het onderdeel onderhoud
2. welke invloed wil de gemeente hebben op (de spreiding van) het voorzieningenniveau
  - als de gemeente invloed wil hebben op (de spreiding van) het voorzieningenniveau is het dan wenselijk om nieuwbouw en uitbreiding door te decentraliseren
3. komen alle bevoegde gezagsorganen in aanmerking voor doordecentralisatie
  - doordecentralisatie bij het voortgezet onderwijs heeft uitsluitend betrekking op onder a tot en met d genoemde voorzieningen, omdat de gemeente vanaf 1 januari 2005 geen verantwoordelijkheid meer heeft voor onderhoud en aanpassing van de schoolgebouwen voortgezet onderwijs
  - wordt bij doordecentralisatie een bepaalde omvang en voldoende kennis van het bevoegd verlangd in verband met het financiële risico voor het bevoegd gezag als doordecentralisatie plaatsvindt
4. Is doordecentralisatie in het belang van de gemeente?
5. Wordt doordecentralisatie toegestaan op verzoek een individueel schoolbestuur of uitsluitend op verzoek van alle schoolbesturen, hoewel de wet uitgaat van een individueel schoolbestuur?
6. Hoe wordt bij doordecentralisatie het bedrag van de jaarlijkse vergoeding vastgesteld?
7. Als voor de voorzieningen nieuwbouw en uitbreiding doordecentralisatie wordt toegestaan, hoe wordt dan omgegaan met het economisch claimrecht?
8. Is het schoolbestuur of zijn de schoolbesturen in staat om de verantwoordelijkheden die het gevolg zijn van doordecentralisatie over te nemen (denk vooral aan de éénpitters)?
9. Op welke wijze moet het schoolbestuur (moeten de schoolbesturen) verantwoording afleggen van de besteding van de jaarlijkse vergoeding?

Onderstaand zijn een aantal voor- en nadelen van het handhaven van de zorgplicht zonder doordecentralisatie voor de gemeente en het schoolbestuur kort samengevat:

	Gemeente	Schoolbestuur
Voordelen	Handhaven zorgplicht Integrale afweging	Beperkte uitvoeringslast (Financiële risico's bij gemeente Gebruik maken van kennis van de gemeente
Nadelen	Controle en kennis noodzakelijk Bekostiging onderhoud gesplitst Bestuurslast gemeente Open eind financiering Geconfronteerd met gevolgen van slecht onderhoud door schoolbestuur	Bekostiging onderhoud gesplitst Afhankelijk van politieke besluitvorming

In het volgende overzicht zijn de voor- en nadelen bij de keuze voor doordecentralisatie voor de gemeente en het schoolbestuur kort samengevat:

	Gemeente	Schoolbestuur
Voordelen	Efficiënt Geen / minder financiële risico's Duidelijkheid voor de toekomst Geen procedure aanvragen en beoordelen aanvragen Geen vaststellen programma en overzicht Duidelijkheid over het budget	Huisvesting in een hand Duidelijkheid voor de toekomst Korte lijnen Kan een integrale afweging maken omdat duidelijk is welke vergoedingen jaarlijks worden ontvangen
Nadelen	Geen integraal beleid Minder betrokkenheid bij spreiding van voorzieningen	~~Toename uitvoeringslasten-1)~~ Financiële risico's op bestuursniveau Kennis

	Personele gevolgen Verminderen kennis Risico's bij afstoten van schoolgebouwen	
--	--	--

1) De opstellers van deze notitie zijn van mening dat doordecentralisatie voor het schoolbestuur geen toename van uitvoeringslasten betekent, hoewel dit wel in diverse stukken naar voren wordt gebracht.

3. Varianten doordecentralisatie.

Bij doordecentralisatie kan gedacht worden aan de volgende varianten:

	Activiteiten	Bevoegd gezag
1	Doordecentralisatie onderhoud	Primair en (voortgezet) speciaal onderwijs
2	Doordecentralisatie onderhoud en aanpassing	Primair en (voortgezet) speciaal onderwijs
3	Vervangende nieuwbouw	Primair onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs
4	Uitbreiding	Primair onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs
5	Vervangende nieuwbouw, nieuwbouw en uitbreiding	Primair onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs

Bij de varianten 3, 4 en moet bij een besluit tot doordecentralisatie ook een keuze worden gemaakt over het eigendom van het schoolgebouw. Op grond van de onderwijswetgeving is het bevoegd juridisch eigenaar van het schoolgebouw, maar is het bevoegd gezag verplicht bij het einde van het onderwijsgebruik het schoolgebouw 'om niet' over te dragen aan de gemeente:

- wordt bij doordecentralisatie van vervangende nieuwbouw, nieuwbouw en uitbreiding ook het eigendom aan het bevoegd gezag overgedragen en zo ja onder welke voorwaarden:
  - ✓ neemt het schoolbestuur het schoolgebouw over tegen de boek- of marktwaarde
  - ✓ heeft de gemeente bij einde van het onderwijsgebruik het recht van eerste koop of mag het schoolbestuur het schoolgebouw zelf op de vrije markt verkopen
  - ✓ hoe wordt omgegaan met verzekering van het schoolgebouw
  - ✓ ontvangt het bevoegd gezag in de jaarlijkse vergoeding een bedrag voor het betalen van de onroerend zaak belasting

Op grond van de onderwijswetten bestaan voor doordecentralisatie een drietal varianten:

1. de voorziening 'groot onderhoud' primair en (voortgezet) speciaal onderwijs;
2. de voorzieningen groot onderhoud, (vervangende) nieuwbouw en uitbreiding en
3. alle voorzieningen.

Ad.1/2.

De voorziening 'groot onderhoud' heeft betrekking op alle bouwkundige elementen waarvoor onderhoud, dat gericht is op het instandhouden van het schoolgebouw, noodzakelijk is en heeft uitsluitend betrekking op de schoolgebouwen van het primair en (voortgezet) speciaal onderwijs. Vastgesteld is dat de procedure voor het aanvragen en bekostigen van deze voorziening een grote administratieve last betekent voor zowel de gemeente als de schoolbesturen. Daarnaast kan deze procedure belemmerend werken voor de schoolbesturen in het kader van een integraal onderhoudsbeheer (bijv. schoolbestuur wil onderhoudsactiviteiten combineren maar is voor een gedeelte van het onderhoud afhankelijk van de vergoeding (oordeel technische noodzaak) van de gemeente. Door voor de voorzieningen 'groot onderhoud' te kiezen voor een wetswijziging in plaats van 'doordecentralisatie' verdwijnt ook de huidige 'onduidelijkheid' rond de verantwoordelijkheid voor het bekostigen van de voorzieningen. Alle onderhoudsactiviteiten worden ondergebracht in één geldstroom vanuit het rijk naar de schoolbesturen.

Doordecentralisatie van deze voorziening betekent dat de gemeente jaarlijks aan het schoolbestuur een vast bedrag beschikbaar stelt voor het bekostigen van groot onderhoud. Op deze wijze kan het schoolbestuur een integraal onderhoudsbeleid realiseren. Voor het vaststellen van het gemeentelijke vergoedingsbedrag bij doordecentralisatie van deze voorziening is een meerjarenonderhoudsplan noodzakelijk. Op basis van het meerjarenonderhoudsplan wordt de jaarlijkse vergoeding vastgesteld en daarnaast wordt deze vergoeding jaarlijks geïndexeerd. Dit betekent dat transparant is hoe de vergoeding is opgebouwd en voor welke onderhoudsactiviteiten deze vergoeding is bestemd, maar gelijktijdig heeft dit tot gevolg dat de jaarlijkse vergoeding per schoolgebouw kan verschillen. Voor de doordecentralisatie van het onderhoud kunnen de volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

1. de jaarlijkse vergoeding wordt vastgesteld op basis van het meerjarenonderhoudsplan (bedrag per m² bruto vloeroppervlakte);
2. het meerjarenonderhoudsplan wordt periodiek (bijv. één keer per vijf jaar) geactualiseerd;
3. het bedrag van de jaarlijkse vergoeding wordt jaarlijks geïndexeerd en
4. het schoolbestuur legt jaarlijks verantwoording af van de beschikbaar gestelde middelen.

De wijze van indexeren van de gemeentelijke vergoeding kan worden bepaald op diverse manieren:

- de loon- en prijscompensatie van het ministerie van OCW voor het vaststellen van de jaarlijkse lumpsumvergoeding
- het jaarlijkse accres van de algemene uitkering uit het gemeentefonds
- de jaarlijkse indexering van de vergoeding materiele instandhouding door het ministerie van OCW
- de jaarlijkse indexering die de VNG hanteert voor het aanpassen van de normbedragen in de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs.

In het spraakgebruik kennen we de volgende begrippen:

1. regulier onderhoud
2. uitgesteld onderhoud
3. achterstallig onderhoud.

Ad.1. Het meerjarenonderhoudsplan omvat alle bouwkundige onderhoudselementen van het schoolgebouw, vermeldt in welk jaar het onderhoud moet worden uitgevoerd en heeft voor alle onderhoudselementen een kostenraming. Als het schoolbestuur op basis van het meerjarenonderhoudsplan het onderhoud uitvoert is sprake van regulier onderhoud, incl. het dagelijks onderhoud.

Ad.2. Het schoolbestuur kan vaststellen dat het onderhoud dat voor uitvoering in een bepaald jaar in het meerjarenonderhoudsplan is opgenomen, gelet op de technische staat van het onderhoudselement, in dat jaar niet noodzakelijk is. Het schoolbestuur besluit dan het onderhoud uit te stellen tot een volgend jaar.

Ad.3. Van achterstallig onderhoud is sprake als het schoolbestuur nalatig is geweest om het noodzakelijke onderhoud uit te voeren en de gemeente wordt geconfronteerd met een aanvraag voor het bekostigen van een voorziening onderhoud. Is sprake van achterstallig onderhoud dat het schoolbestuur verwijtbaar is, dan is de gemeente niet verplicht om het gevraagde onderhoud te bekostigen.

In het meerjarenonderhoudsplan dat basis is voor het vaststellen van de gemeentelijke vergoeding wordt geen rekening gehouden met dit onderscheid, maar wordt uitgegaan van de noodzaak van het onderhoud op het moment van de inspectie. Dit betekent dat op basis van de ontvangen meerjarenonderhoudsplannen uitsluitend inzicht wordt gegeven in de te verwachten onderhoudskosten in de komende jaren. Omdat externe (weers)invloeden van invloed zijn op de technische staat van het schoolgebouw en daardoor onderhoud eerder of later noodzakelijk is, is het noodzakelijk dat het meerjarenonderhoudsplan periodiek wordt geactualiseerd. Door het actualiseren van het meerjarenonderhoudsplan wordt de ontwikkeling van het noodzakelijke onderhoud gevolgd en kan periodiek het noodzakelijke budget worden vastgesteld / herzien.

Ad.3/4.

Doordecentralisatie van alle voorzieningen huisvesting onderwijs is de meest vergaande variant. Bij deze mogelijkheid wordt de uitvoering van de zorgplicht volledig overgedragen aan de schoolbesturen. Deze variant biedt het schoolbestuur alle mogelijkheden om een eigen huisvestingsbeleid te realiseren. Voor de gemeente heeft deze variant het nadeel dat de gemeente op het onderdeel 'voorzieningen huisvesting onderwijs':

- geen regie meer kan voeren;
- geen invloed heeft op de ontwikkeling van de huisvestingsbehoefte voor de korte en de lange termijn en
- geen mogelijkheid heeft om een integraal huisvesting- of accommodatiebeleid te voeren.

Naast deze voor de gemeente negatieve effecten heeft deze variant als enig positief gevolg dat de gemeente niet geconfronteerd wordt met aanvragen van schoolbesturen voor het bekostigen van huisvestingsvoorzieningen. Bij deze variant moet ook een besluit worden genomen over het juridisch eigendom. Is sprake van volledige doordecentralisatie:

- a. met overdracht van het economisch claimrecht of
- b. zonder overdracht van het economisch claimrecht.

Ad.a.

Bij doordecentralisatie van alle voorzieningen huisvesting onderwijs wordt het schoolbestuur volledig verantwoordelijk voor het bekostigen van de voorzieningen huisvesting onderwijs, incl. de financiële risico's. Om de financiële ruimte voor het schoolbestuur te vergroten kan gekozen worden om het eigendom volledig over te dragen aan het schoolbestuur. Dit betekent gelijktijdig dat het schoolbestuur

het schoolgebouw, bij het einde van het onderwijsgebruik, op de vrije markt mag verkopen. Om deze reden moeten bij het overdragen van het volledige eigendom gelijktijdig nadere afspraken worden gemaakt op de volgende twee punten:

1. tegen welke prijs wordt het schoolgebouw overgedragen aan het schoolbestuur en
2. wie heeft het recht van eerste koop bij het einde van het onderwijsgebruik.

4. Besluitvorming doordecentralisatie.

Vanaf 1 januari 2005 is de gemeenteraad verantwoordelijk voor het nemen van een besluit over doordecentralisatie. De verschillen ten opzichte van de situatie tot 1 januari 2005 zijn onderstaand weergegeven:

Tot 1 januari 2005	Vanaf 1 januari 2005
Overeenkomst tussen gemeente en schoolbestuur	Besluit van de gemeenteraad op een verzoek van een individueel schoolbestuur
Geen beroepsmogelijkheid	Besluit van de gemeenteraad is een beschikking op grond van de AWB, dus er is voor het schoolbestuur de mogelijkheid van bezwaar en beroep
Gemeenteraad stelt de voorwaarden	Besluit van de gemeenteraad moet in overeenstemming zijn met het verzoek van het schoolbestuur (deze bepaling is niet helder, want kan de gemeenteraad afwijken van een verzoek van het schoolbestuur?)

5. Doordecentralisatie en financiën.

Bij doordecentralisatie wordt tussen gemeente en schoolbesturen een jaarlijkse vergoeding overeengekomen. Gemeente en schoolbesturen moeten overeenstemming bereiken over:

- de hoogte van de vergoeding voor het groot onderhoud (kan op basis van een meerjarenonderhoudsplan)
- de hoogte van de vergoeding voor nieuwbouw / uitbreiding (bestaat inzicht in de ruimtebehoefte als gevolg van de ontwikkeling van het aantal leerlingen)
- de wijze waarop de jaarlijkse vergoeding wordt vastgesteld:
  - de vergoeding in de algemene uitkering uit het gemeentefonds
  - de normatieve kosten volgens de verordening
  - de werkelijke kosten
- hoe wordt rekening gehouden met de huidige boekwaarde en investeringslasten
- hoe wordt de jaarlijkse prijsbijstelling vastgesteld
- voor welke periode wordt doordecentralisatie toegestaan
- hoe wordt de startsituatie vastgesteld
- hoe wordt omgegaan met de verzekering van de voorzieningen huisvesting onderwijs:
  - blijft dit de verantwoordelijkheid van de gemeente of
  - wordt dit de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag en ontvangt het bevoegd gezag in de kosten van de door het bevoegd gezag af te sluiten verzekering van de gemeente een jaarlijkse vergoeding voor het betalen van de verzekeringspremie en
- hoe wordt omgegaan met de aanslagen onroerend zaak belastingen (werkelijk bedrag van de aanslag moet worden vergoed).

6. Doordecentralisatie en lokalen bewegingsonderwijs

Lokalen bewegingsonderwijs zijn een voorziening huisvesting onderwijs. In de situatie dat het lokaal bewegingsonderwijs integraal onderdeel uitmaakt van het schoolgebouw berust het juridisch eigendom ook bij het schoolbestuur. Dit betekent dat het schoolbestuur ook verantwoordelijk is voor het totale onderhoud van dit gedeelte van het schoolgebouw. In afwijking van de vergoedingssystematiek voor het schoolgebouw ontvangen de betreffende schoolbesturen geen vergoeding van het rijk voor de exploitatie van dit gedeelte van het schoolgebouw, maar verstrekt de gemeente de vergoeding voor de exploitatiekosten van dit gedeelte van het schoolgebouw. Deze gemeentelijke vergoeding wordt beschikbaar gesteld via een jaarlijkse vergoeding op basis van het aantal klokuren gebruik door het onderwijs en het aantal uren gebruik door de (sport)verenigingen).

Daarnaast zijn de kosten van het groot onderhoud een voorziening huisvesting onderwijs en zijn ook onderwerp van gesprek bij doordecentralisatie. Voor het vaststellen van de hoogte van de vergoeding voor het bekostigen van het groot onderhoud wordt aangesloten bij de systematiek van de schoolgebouwen².

7. Toekomst van de doordecentralisatie.

7.1 Doordecentralisatie en rijksbeleid.

In de afgelopen jaren heeft het ministerie van OCW diverse onderzoeken laten uitvoeren naar mogelijke wijzigingen in de huidige verantwoordelijkheidsverdeling tussen gemeente en schoolbesturen op het onderdeel 'bekostigen van de voorzieningen huisvesting onderwijs'. Op basis van de uitkomst van deze onderzoeken is besloten de Wet op het Voortgezet Onderwijs voor het onderdeel onderhoud en aanpassing schoolgebouwen voortgezet onderwijs vanaf 1 januari 2005 te wijzigen en deze verantwoordelijkheid rechtstreeks onder te brengen bij de schoolbesturen voortgezet onderwijs. Vanaf deze datum heeft de gemeente geen verantwoordelijkheid meer voor het bekostigen van de genoemde voorzieningen van de schoolgebouwen voortgezet onderwijs en ontvangen de schoolbesturen voortgezet onderwijs de voor het bekostigen van het groot onderhoud noodzakelijke gelden rechtsreeks van het ministerie van OCW. Gelijktijdig heeft de minister besloten geen verder onderzoek in te stellen naar de mogelijkheden om te komen tot het aanpassen van de huidige verantwoordelijkheidsverdeling. Wel is besloten dat gemeenten en schoolbesturen meer aandacht moeten geven aan de mogelijkheden van doordecentralisatie. Dit betekent dat voor de overige voorzieningen huisvesting onderwijs de zorgplicht bij de gemeente blijft, tenzij .....

Mede op aandrang van de schoolbesturen voortgezet onderwijs heeft de staatssecretaris van OCW eind 2008 een rapport laten opstellen naar de wenselijkheid van een verdergaande decentralisatie van de voorzieningen huisvesting onderwijs voor het voortgezet onderwijs³. Daarnaast is door de Onderwijsraad een onderzoek ingesteld naar de (on)mogelijkheden van doordecentralisatie en de aandachtspunten die daarbij van belang zijn⁴. De conclusies van beide rapporten zijn dat:

1. de scholen in het voortgezet onderwijs grotendeels tevreden zijn met de huidige wetgeving en doordecentralisatie geen item is en
2. doordecentralisatie met de nodige zorgvuldigheid moet worden omgeven.

Door de VO-raad is bij het betreffende rapport van Regioplan naar voren gebracht dat doordecentralisatie voor het voortgezet onderwijs geen optie is. De keuze van de VO-raad was en blijft een functionele decentralisatie. Dit standpunt van de VO-raad betekent een wijziging van de Wet op het Voortgezet Onderwijs, analoog aan de wetwijziging op 1 januari 2005 (functionele decentralisatie onderhoud / aanpassing voortgezet onderwijs).

7.2 Doordecentralisatie en gemeentelijk beleid.

Doordecentralisatie is binnen de gemeente grotendeels afhankelijk van de relatie met de schoolbesturen en de wijze waarop de gemeente hun zorgplicht vorm en inhoud geven:

1. Via de 'achterdeur' worden de gemeenten onbewust geconfronteerd met het onderwerp doordecentralisatie. Deze 'achterdeur' is het gevolg van het realiseren van multifunctionele accommodaties en het onderbrengen van het beheer en de exploitatie van deze accommodaties bij een stichting, een Vereniging van Eigenaren of een woningbouwcorporatie. Bij multifunctionele accommodaties wordt onderscheid gemaakt in:
  - a. het realiseren (= bouwen) van de accommodatie en
  - b. het beheer en de exploitatie van de accommodatie.

Bij het realiseren van een multifunctionele accommodatie moet een financiële afweging plaatsvinden van de investering. Investeert een derde (niet zijnde gemeente of schoolbestuur) dan kan gekozen worden tussen een gemeentelijke bijdrage a fonds perdu of een huurvergoeding. Van belang is wel dat de gemeente vaststelt of huur op lange termijn financieel niet nadeliger is dan het beschikbaar stellen van een investeringsbijdrage. Daarnaast moeten afspraken worden gemaakt over de jaarlijkse vergoeding die door de partners als bijdrage in het beheer en de exploitatie van de multifunctionele accommodatie worden ingebracht. Onderdeel van deze vergoeding is ook de

² De betreffende lokalen bewegingsonderwijs maken onderdeel uit van het opstellen van het meerjarenonderhoudsplan voor de schoolgebouwen.

³ Rapport Regioplan 'Onderzoek huisvesting voortgezet onderwijs' d.d. januari 2009, publicatienummer 1707

⁴ Rapport 'Baas over eigen school', onderzoek naar doordecentralisatie van onderwijshuisvesting in het voortgezet onderwijs d.d. februari 2009.

component voor het groot onderhoud. In de situatie dat de gemeente geen juridisch eigenaar is en de verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud bij de partners van de mfa is ondergebracht betekent dit dat bij deze constructies gekozen wordt voor doordecentralisatie van het groot onderhoud.

2. Gemeenten en schoolbesturen werken over het algemeen met een meerjarenonderhoudsplan om de noodzaak van het toekennen van een voorziening huisvesting onderwijs 'onderhoud' vast te stellen. Veelal wordt de uitkomst van het meerjarenonderhoudsplan 'vertaald' op het programma voorzieningen huisvesting onderwijs en wordt afgezien van het indienen van een aanvraag. Hoewel dit formeel geen doordecentralisatie is, kan dit worden beschouwd als een verkapte vorm van doordecentralisatie.

Doordecentralisatie van de investeringen in de voorzieningen huisvesting onderwijs (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding et cetera voor de schoolgebouwen in het primair, (voortgezet) speciaal en voortgezet onderwijs vindt in beperkte mate plaats. Op dit moment is de gemeente Nijmegen de enige gemeente die gekozen heeft voor volledige doordecentralisatie voor het primair, (voortgezet) speciaal en voortgezet onderwijs. In het voortgezet onderwijs heeft vooral bij gemeenten in het zuiden van het land doordecentralisatie plaatsgevonden. De door decentralisatie van het voortgezet onderwijs in deze gemeente is het gevolg van de bestuurlijke fusies in het voortgezet onderwijs die in dit gebied hebben plaatsgevonden. Hierbij speelt dus vooral de schaalgrootte van het schoolbestuur een wezenlijke rol.

7.3. Toekomst van de doordecentralisatie.

Voor het bepalen van een toekomstige richting over (door)decentralisatie wordt onderscheid gemaakt in:

1. basis en speciaal basisonderwijs;
2. (voortgezet) speciaal onderwijs en
3. voortgezet onderwijs.

- Ad.1. Bij het basis en speciaal basisonderwijs gaat het in principe om een basisvoorziening in de gemeente. Voor de gemeente is daarbij spreiding en bereikbaarheid van de onderwijsvoorziening op gemeentelijk niveau (= kleinschaligheid) van belang. Dit belang heeft betrekking op het niveau van de voorzieningen, mede in relatie met de ontwikkeling van een multifunctionele accommodatie als uitvloeisel van de ontwikkeling van de 'Brede School' en in mindere mate op de staat van onderhoud van de voorzieningen. Om deze reden is doordecentralisatie van de (vervangende nieuwbouw en daaraan gekoppeld de uitbreiding van de schoolgebouwen niet wenselijk.

Voor het onderhoud kan in principe wel gekozen worden voor doordecentralisatie, met toezicht vanuit de gemeente (verantwoording achteraf door het schoolbestuur). Met deze keuze wordt de schoolbesturen in staat gesteld een integraal onderhoudsbeleid te realiseren, omdat de gemeente niet afhankelijk is van een beoordeling van de gemeente van de noodzaak van het onderhoud. Binnen de gemeenten is ook een ontwikkeling waarneembaar rond alternatieven voor de in de verordening opgenomen aanvraagprocedure voor onderhoud. Gemeenten besluiten daarbij de noodzaak van het bekostigen van het onderhoud te baseren op meerjarenonderhoudsplannen en maken afspraken over het bekostigen van de in het meerjarenonderhoudsplan opgenomen investeringen. Gemeenten kiezen voor o.a.:

- a. het beschikbaar stellen van een jaarlijkse vergoeding (gemiddeld bedrag op basis van de uitkomst van het meerjarenonderhoudsplan (bijv. totale kosten over een periode van 10 jaar € 300.000,-, jaarlijks bedrag wordt vastgesteld op € 30.000,- of
- b. de totale onderhoudsvergoeding beschikbaar wordt gesteld in het jaar waarin de uitvoering van het onderhoud is opgenomen in de betreffende jaarschijf van het meerjarenonderhoudsplan zonder dat het noodzakelijk is een aanvraag in te dienen.

Alternatief voor het bekostigen van het onderhoud is de functionele decentralisatie, dus een wetswijziging gelijk aan de wetswijziging in het voortgezet onderwijs op 1 januari 2005. Bij deze vorm van functionele decentralisatie houdt de gemeente uitsluitend de verantwoordelijkheid voor de spreiding van de voorzieningen op gemeentelijk niveau en heeft geen invloed op de staat van onderhoud van het schoolgebouw. In beide onder a en b genoemde modellen moeten nadere afspraken worden gemaakt over de jaarlijkse indexering resp. het actualiseren van het meerjarenonderhoudsplan.

Ad.2. Bij het (voortgezet) speciaal onderwijs gaat het om de spreiding en bereikbaarheid van de onderwijsvoorziening met een regionale functie. De spreiding van de voorzieningen wordt binnen de huidige wetgeving bepaald door het Regionaal ExpertiseCentrum (REC) op basis van de verzoeken van de schoolbesturen. Op deze spreiding heeft de gemeente uitsluitend invloed door middel van het vaststellen van het spreidingsplan. Deze voorzieningen spelen over het algemeen een beperkte rol in het beleid rond multifunctionele accommodaties resp. de ontwikkeling van de 'Brede school'. Voor het bekostigen van de voorzieningen huisvesting onderwijs van het (voortgezet) speciaal onderwijs ontvangt de gemeente een vergoeding in de algemene uitkering van het gemeentefonds die afzonderlijk 'zichtbaar' is. Gelet op de regionale functie van de scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs en het feit dat de verantwoordelijk voor de spreiding van de voorzieningen is ondergebracht bij het REC kan functionele decentralisatie een optie zijn. Voorwaarde hierbij is dat de verantwoordelijkheid voor de voorzieningen huisvesting onderwijs wordt ondergebracht bij het REC en niet bij de afzonderlijke schoolbesturen.

De keuze voor functionele decentralisatie heeft tot gevolg dat de gemeente geen vergoeding via de algemene uitkering uit het gemeentefonds ontvangt. Dit betekent dat functionele decentralisatie gecombineerd moet worden met een voor de gemeente financieel aanvaardbare tegemoetkoming (overdracht van schoolgebouwen tegen minimaal de boekwaarde). Op deze wijze wordt voorkomen dat in de gemeenterekening wel de jaarlijkse investeringslasten terugkomen, maar niet de voor het bekostigen van deze jaarlasten noodzakelijke middelen. Door de verantwoordelijkheid voor de voorzieningen huisvesting onderwijs onder te brengen bij het REC worden ook de middelen voor het bekostigen van deze voorzieningen ondergebracht bij het REC. Met deze keuze wordt het REC verantwoordelijk voor zowel de spreiding van de voorzieningen als de bekostiging.

Bij het handhaven van de huidige verdeling van verantwoordelijkheden kan, evenals bij het primair onderwijs, worden gekozen voor doordecentralisatie van het onderhoud, met toezicht vanuit de gemeente (verantwoording schoolbestuur).

Alternatief voor het onderhoud is de functionele decentralisatie, dus gelijk aan het voortgezet onderwijs. Functionele decentralisatie past in principe ook in de ontwikkeling naar 'passend onderwijs'. Deze ontwikkeling heeft ook gevolgen voor de bestaande schoolgebouwen en het is goed dat degene die beslist over de toelaatbaarheid ook rekening kan houden met de gevolgen voor de voorzieningen huisvesting onderwijs.

Ad.3. Bij het voortgezet gaat het eveneens om een regionale voorziening. Hierbij speelt spreiding en bereikbaarheid van de onderwijsvoorziening op lokaal niveau praktisch geen rol maar is de spreiding en bereikbaarheid afhankelijk van de regio. De spreiding van de voorziening in het voortgezet onderwijs wordt bepaald via het Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen (RPO). Bij het vaststellen van een RPO hebben de schoolbesturen in de regio een sterke verantwoordelijkheid, in principe wordt via het RPO bepaald waar, in welke omvang een met welk onderwijsaanbod een voorziening in de regio wordt gerealiseerd. De gemeenten wordt hun standpunt gevraagd over het RPO in relatie met de onderwijshuisvesting. Gelet op de beperkte gemeentelijke rol rond de spreiding van de voorzieningen en de rol van de gemeenten bij de keuze voor de in het RPO opgenomen locaties is functionele decentralisatie voor het voortgezet onderwijs een optie. Hierbij gelden dezelfde condities als bij functionele decentralisatie voor het (voortgezet) speciaal onderwijs.

Resumerend zie de LVO voor het bekostigen van de voorzieningen huisvesting onderwijs de volgende toekomstige mogelijkheden:

1. Voor het primair onderwijs:
  - a. handhaven gemeentelijke verantwoordelijkheid voor het voorzieningenniveau (vervangende nieuwbouw, nieuwbouw en uitbreiding) en
  - b. doordecentralisatie van onderhoud op basis van een meerjarenonderhoudsplan met als alternatief functionele decentralisatie van het onderhoud..
2. Voor het (voortgezet) speciaal onderwijs:
  - a. functionele decentralisatie van de voorzieningen huisvesting onderwijs naar het Regionaal Expertisecentrum en

- b. bij het handhaven van de gemeentelijke zorgplicht doordecentralisatie van onderhoud op basis van een meerjarenonderhoudsplan met als alternatief functionele decentralisatie van uitsluitend het onderhoud.
3. Voor het voortgezet onderwijs:
- a. functionele decentralisatie van de voorzieningen huisvesting onderwijs onder regie van het Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen en
  - b. bij het handhaven van de gemeentelijke zorgplicht doordecentralisatie.

Bijlage 1

Overzicht voorzieningen huisvesting onderwijs.

Voorziening	Primair en (voortgezet) speciaal onderwijs	Voortgezet onderwijs
Voor blijvend of tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen, bestaande uit:		
- nieuwbouw	x	x
- in gebruik geven van een bestaand gebouw of een gedeelte daarvan	x	x
- verplaatsing van een bestaand gebouw en een gedeelte daarvan	x	x
- terrein	x	x
- eerste aanschaf onderwijsleerpakket en meubilair.	x	x
Uitbreiding van de voor blijvend of tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen.	x	x
Medegebruik van een ruimte die geschikt is voor het onderwijs.	x	x
Herstel van constructiefouten aan het gebouw, alsmede herstel en vervanging in verband met schade aan het gebouw, onderwijsleerpakketten en meubilair in geval van bijzondere omstandigheden.	x	x
Voorzieningen die bestaan uit aanpassingen met uitzondering van het aanbrengen van een invalidentoilet en het toegankelijk maken van het gebouw voor gehandicapten	x	n.v.t.
Voorziening onderhoud		
Voorzieningen die bestaan uit vervangen binnenkozijnen, binnendeuren incl. het hang- en sluitwerk, algehele vervanging van radiatoren, convectoren en leidingen voor de centrale verwarming, alsmede onderhoud aan de buitenzijde van het gebouw met uitzondering van het buitenschilderwerk, nader onderverdeeld in groot onderhoud:	x	n.v.t.
A. Binnenzijde		
Vervangen binnenkozijnen (incl. hang- en sluitwerk)		
Vervangen radiatoren		
Vervangen convectoren		
Vervangen c.v.-leidingen		
B. Buitenzijde		
Vervangen dakbedekking (plat dak)		
Vervangen dakpannen (incl. houtwerk) (hellend dak)		
Vervangen hemelwaterafvoer		
Vervangen dakrand		
Vervangen daklichten		
Vervangen (dakbedekking) buitenberging		
Vervangen rijwielstalling		
Vervangen rijwielstandaards		
Vervangen brandtrap		
Vervangen/herstellen riolering schoolplein		
Vervangen/herstellen bestrating schoolplein		
Vervangen erfscheiding		
Vervangen buitenkozijnen (incl. hang- en sluitwerk)		
Vervangen goten		
Vervangen boeiboorden		

Bijlage 2

Overzicht herkomst vergoedingsstromen onderhoudsactiviteiten schoolgebouwen primair en (voortgezet) speciaal onderwijs naar de schoolbesturen.

Nummer	Omschrijving activiteit	Vergoeding van het rijk	Vergoeding van de gemeente
A. Bouwkundig onderhoud			
<i>A-1 Algemeen</i>			
A-01	Herstellen gebroken glas	x	
A-02	Herstellen loszittende geveldelen (bijvoorbeeld dorpels)	x	
<i>A-2 Terrein/buiteninrichting</i>			
A-03	Herstellen beschadigde verharding	x	
A-04	Ophogen schoolterrein		x
A-05	Herstellen beschadigd hekwerk	x	
A-06	Vervangen hekwerk		x
A-07	Herstellen beschadigingen rijwielstalling	x	
A-08	Vervangen rijwielstaanders		x
A-09	Vervangen rijwielstalling		x
A-10	Vervangen stalen buitentrappen		x
A-11	Vervangen buitenopstallen		x
A-12	Vervangen leidingen/putten		x
A-13	Herstellen/controle/vervangen voegwerk	x	
A-14	Herstellen lateien/controle wapeningsdekking	x	
A-15	Vervangen zand in zandbak	x	
A-16	Ontstoppen riolering	x	
A-17	Herstellen tuinberging/afvalberging	x	
A-18	Vervangen speeltoestellen (= meubilair)	x	
<i>A-3 Zonwering</i>			
A-19	Herstellen van zonwering	x	
A-20	Onderhoud touwen/banden van binnenzonwering	x	
A-21	Onderhoud overgordijnen / vitrages / verduistering	x	
A-22	Vervangen van binnenzonwering (horizontale lamellen)	x	
A-22a	Vervangen van buitenzonwering	x	

Nummer	Omschrijving activiteit	Vergoeding van het rijk	Vergoeding van de gemeente
<i>A-4 Daken</i>		x	
A-23	Herstellen daklekkages	x	
A-24	Partieel herstel dakranden	x	
A-25	Herstellen/controle daken semi-permanente buitenopstallen	x	
A-26	Vervangen / herstellen glas in daklichten, lichtstraten en lichtkoepels (exclusief vandalisme)		x
A-27	Vervangen dakbedekking platte daken		x
A-28	Vervangen boeiboorden, daktrimmen, windveren c.a.		x
A-29	Vervangen lood- en zinkwerken (pvc) bij platte daken met boeiboord (inclusief HWA en kiezelbakken)		x
A-30	Vervangen (bij schuin dak) dak-/mastgoot van pvc (inclusief HWA)		x
A-31	Vervangen hemelwaterafvoer		x
A-32	Vervangen dakpannen		x
A-5 Voorzieningen inpandig gebouw			
A-33	Herstellen hang- en sluitwerk	x	
A-34	Vervangen sluitwerk binnendeuren	x	
A-35	Vervangen binnenkozijnen (inclusief hang- en sluitwerk)		x
A-36	Vervangen binnendeuren (inclusief hang- en sluitwerk)		x
A-37	Vervangen kapstokhaken	x	
A-38	Vervangen prikborden	x	
A-39	Vervangen sanitair	x	
A-40	Partieel herstel plafond, dakoversteken en luifels	x	
A-41	Vervangen (systeem)plafonds	x	
A-41	Herstellen losse/gebroken vloertegels	x	
A-42	Herstellen vloerbedekking	x	
A-43	Vervangen vloerbedekking	x	
A-44	Vernieuwen plastic toplaag	x	
A-45	Herstellen losse/gebroken wandtegels	x	
A-46	Herstellen kapotte wandplaten (gips-/spaanplaat)	x	

Nummer	Omschrijving activiteit	Vergoeding van het rijk	Vergoeding van de gemeente
A-48	Gangbaar maken van vouwwallen	x	
A-49	Vervangen verplaatsbare scheidingswallen	x	
A-50	Vastzetten losgeraakte systeemplafonds	x	
A-51	Vastzetten losgeraakte zachtboardplafonds	x	
A-52	Onderhoud prikborden	x	
A-53	Onderhoud waterreservoirs (tap- en afsluitkranen)	x	
A-54	Ontstoppen van afvoeren	x	
Overige activiteiten			
A-55	Buitenwallen		x
A-56	Vloeren (geen vloerbedekking)		x
A-57	Dakconstructie		x
A-58	Draagconstructies		x
A-59	Buitenwandopeningen		x
A-60	Dakafwerkingen		x
A-63	Waterleiding/riolering terrein		x
A-64	Transportinstallaties		x
B. Werktuigbouwkundige installaties			
B-01	Onderhoud kleine installatieonderdelen (thermokoppelement cv)	x	
B-02	Jaarlijks onderhoud cv-installatie	x	
B-03	Vervangen pomp en expansievat cv-installatie	x	
B-04	Herstellen beschadigde ventilatiekokers, buizen, et cetera bij natuurlijke ventilatie	x	
B-05	Jaarlijks onderhoud ventilatiesysteem	x	
B-06	Vervangen ventielen, inlaatcombinatie en pompkranen	x	
B-07	Controle en onderhoud brandslangen	x	
B-08	Vervangen ketel centrale verwarming (en aansluitingen en bouwkundige voorzieningen)	x	
B-09	Vervangen regelapparatuur, kleppen, schakelkasten, elektrische bedrading cv-installatie)	x	

Nummer	Omschrijving activiteit	Vergoeding van het rijk	Vergoeding van de gemeente
B-10	Vervangen luchtbehandelingsunit, inclusief accessoires, appendages, regelinstallatie, schakelkast en pompje	x	
B-11	Vervangen brandhaspels met slang	x	
B-12	Vervangen brandslang	x	
B-13	Vervangen beveiligingsapparaten (alarminstallatie)	x	
B-14	Vervangen radiatoren		x
B-15	Vervangen convectoren		x
B-16	Vervangen leidingen centrale verwarming		x
C. Elektrotechnische installaties			
C-01	Vernieuwen gloeilampen	x	
C-02	Vernieuwen tl-buizen	x	
C-03	Vervangen gebroken schakelaars-/wandcontactdozen	x	
C-04	Jaarlijks onderhoud boiler/geiser	x	
C-05	Controle en vervangen poederblussers (inhoud)	x	
C-06	Controle en vervangen poederblussers (geheel)	x	
C-07	Controle en onderhoud alarminstallaties	x	
C-08	Vervangen hoofdgroepkast	x	
C-09	Vervangen armaturen	x	
C-10	Vervangen elektrische boiler (inclusief accessoires)	x	
C-11	Vervangen gasboiler/gasgeiser (inclusief accessoires)	x	
C-12	Elektrische installaties		x
C-13	Luchtbehandeling	x	
D. Schilderwerk (binnen en buiten)			
D-01	Schilderwerk stalen onderdelen (buitenkozijnen, ramen en deuren)	x	
D-02	Schilderwerk houten onderdelen (kozijnen, ramen, deuren, dichte puien, boeiboorden, goten en draagconstructies)	x	
D-03	Houtconserveringsolie op afscheidingen	x	
D-04	Betonverf op betonnen draagconstructies/afscheidingsen	x	
D-05	Schilderwerk stalen onderdelen (binnenkozijnen, ramen, deuren, draagconstructies en plinten)	x	

Nummer	Omschrijving activiteit	Vergoeding van het rijk	Vergoeding van de gemeente
D-06	Betonverf op draagconstructies	x	
D-07	Schilderwerk wanden en plafonds	x	
D-08	Behang suède of vinyl op wanden	x	
D-09	Behangpapier	x	
D-10	Vervangen/reparatie wandplaten (0,5)	x (10)	
D-11	Schilderwerk radiatoren en leidingen	x (20)	
E. Toegankelijkheid schoolgebouw en -terrein			
E-01	Toegankelijk maken van het terrein		x
E-02	Aanbrengen traplift		x
	Toegankelijk maken van het schoolgebouw (binnenzijde)		
E-03	Verbreden deurkozijnen	x	
E-04	Verwijderen van drempels	x	
E-05	Aanbrengen van een invalidentoilet	x	
	Toegankelijk maken van het schoolgebouw (buitenzijde)		
E-06	Aanpassen van de entree deur	x	
E-07	Overbruggen van niveauverschillen		x
F. Nieuwbouw c.a.			
F-01	Vervangende (nieuw)bouw 2)	x	x
F-09	Aanpassingen binnenzijde (bijvoorbeeld creëren extra ruimte om zodoende dislocatie te kunnen afstoten)		x
F-10	Herstel constructiefouten, alsmede schade aan gebouw en inventaris (verzekeringen)		x
G. voorzieningen op basis van wet- en regelgeving			
G-1	Arbo	x	1)
G-2	Milieu/energie	x	1)
G-3	Brandweereisen	x	1)

- 1) Voor rekening van de gemeente als de investering betrekking heeft op nieuwe wet- en regelgeving die na 1 januari 1997 is vastgesteld en/of het schoolbestuur voor het treffen van een voorziening die na 1 januari 1997 is vastgesteld **geen** bekostiging van het rijk ontvangt.

Bijlage 3

Overzicht verschillende procedures bekostiging voorziening voorzieningen huisvesting onderwijs 'Onderhoud'.

Aanvraagprocedure met beoordeling door gemeente	Aanvraagprocedure zonder beoordeling door gemeente	Procedure doordecentralisatie
Indienen aanvraag voor 1 januari	Indienen aanvraag voor 1 januari	Geen aanvraagprocedure
Beoordelen juistheid ingediende aanvraag voor 31 januari	Beoordelen juistheid ingediende aanvraag voor 31 januari	n.v.t.
Toelichten (beoordelen technische noodzaak) aanvraag door aanvrager voor 1 april	Toetsen aanvraag aan het meerjarenonderhoudsplan.	n.v.t.
Als technische noodzaak: <ul style="list-style-type: none"> • is vastgesteld opnemen op programma voorzieningen huisvesting onderwijs • niet is vastgesteld opnemen op overzicht voorzieningen huisvesting onderwijs 	Als aangevraagde voorziening is opgenomen in het meerjarenonderhoudsplan dan wordt de voorziening opgenomen op het programma voorzieningen huisvesting onderwijs (geen beoordeling van de technische noodzaak).	n.v.t.
Opstellen programma voorzieningen huisvesting onderwijs.	Opstellen programma voorzieningen huisvesting onderwijs.	n.v.t.
Nadat programma voorzieningen huisvesting onderwijs is vastgesteld wordt door gemeente beschikking afgegeven.	Nadat programma voorzieningen huisvesting onderwijs is vastgesteld wordt door gemeente beschikking afgegeven.	Nadat programmabegroting is vastgesteld wordt door gemeente beschikking afgegeven.
Schoolbestuur onderneemt acties voor realiseren investering (uitwerken programma van eisen, opstellen bestek, aanvragen offertes).	Schoolbestuur onderneemt acties voor realiseren investering (uitwerken programma van eisen, opstellen bestek, aanvragen offertes).	Schoolbestuur onderneemt acties voor realiseren investering (uitwerken programma van eisen, opstellen bestek, aanvragen offertes).
Beoordeling bouwplan door gemeente (toetsen aan bouwverordening, aanvraag bouwvergunning).	Beoordeling bouwplan door gemeente (toetsen aan bouwverordening, aanvraag bouwvergunning).	Beoordeling bouwplan door gemeente (toetsen aan bouwverordening, aanvraag bouwvergunning).
Indienen kredietaanvraag bij de gemeente.	Indienen kredietaanvraag bij de gemeente.	n.v.t.
Beoordeling offertes door gemeente.	Beoordeling offertes door gemeente.	n.v.t.
Beschikbaarstellen van krediet door de gemeente.	Beschikbaarstellen van krediet door de gemeente.	n.v.t.
n.v.t.	n.v.t.	Evaluatiemoment inbouwen.

Noot.

1. In de aanvraagprocedure met en zonder beoordeling door gemeente wordt van de schoolbesturen verwacht dat bij de aanvraag voor het definitieve krediet 3 offertes worden overlegd. Dit vervalt in de procedure van doordecentralisatie.
2. De aanvraagprocedure met beoordeling door de gemeente blijft uitsluitend gehandhaafd voor nieuwbouw, uitbreiding et cetera.

Invulling begrip “sober en doelmatig” onderhoud

Bij “sober en doelmatig” moet in eerste instantie worden gedacht aan

- veilig
- duurzaam
- goede prijs/kwaliteitverhouding

Een en ander uiteraard af te zetten tegen de gebruiksbestemming (en bijbehorende sporttechnische eisen), intensiteit van het gebruik en de beoogde c.q. verwachte instandhoudingstermijn. Voor het begrip ‘sober en doelmatig’ kan aansluiting worden gezocht bij de NEN 2767-1-norm.

Met **NEN 2767** is de technische kwaliteit van bouw- en installatiedelen op een objectieve manier vastgelegd. Onafhankelijk van de invloed op de bedrijfsvoering. De vastgelegde methode wordt conditiemeting genoemd. Het resultaat van de conditiemeting is een conditiescore. Een bijbehorende registratie van gebreken en kenmerken van gebreken. De meetresultaten helpen meerjarenonderhoudsplanningen op te stellen. Daarnaast kunnen onderhoudsbudgetten worden onderbouwd. Tegelijk maakt dit dat je de gevolgen van het niet onderhouden op het juiste moment ook kunt aantonen. De conditiemeting is zo een belangrijk instrument voor vastgoedbeheer en – beleid. Je communiceert in alle gevallen over de (gewenste) technische kwaliteit. Juist daarbij zijn heldere, uniforme en eenduidige afspraken gewenst.

De NEN 2767 bestaat uit 2 delen:

1. NEN 2767-1 geeft een beschrijving van de conditiemeting en
2. NEN 2767-2 legt vast de gebrekenlijsten van de meest voorkomende bouwdelen vastgelegd.

- NEN 2767-1 geeft een methode om de conditie van bouw- en installatiedelen op objectieve en eenduidige wijze vast te leggen. In de methodiek is gesteld dat de invloed op de bedrijfsvoering geen relatie heeft met de conditie. De vastgelegde methode wordt conditiemeting genoemd. Het is een indirecte methode waarbij aan de hand van de registratie en kenmerken van gebreken de conditiescore wordt bepaald. NEN 2767-1 is van toepassing voor alle typen gebouwen en bouwwerken met bijbehorende installaties, conform de gegeven definities in het Bouwbesluit. NEN 2767-1 heeft betrekking op bouwkundige en gebouwgebonden installatietechnische elementen. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen klimaattechnische installaties, elektrotechnische installaties en transporttechnische installaties. De NEN 2767-1 heeft samengevat 4 doelstellingen:
  - De NEN 2767 zorgt ervoor dat conditiescores uniform worden bepaald.
  - De NEN 2767 geeft helderheid over gebreken en de bijbehorende gebrekenparameters belang, omvang en intensiteit
  - De NEN 2767 geeft inzicht in de prioriteitsstelling
  - De NEN 2767 is een toetsingsmiddel en sturingsinstrument

Op basis van de NEN 2767 kunnen de volgende toepassingen worden genoemd:

- Het bepalen van de conditie van diverse installaties en gebouwdelen
  - Het maken van een meerjarenonderhoudsplanning
  - Het onderbouwen van het onderhoudsbudget
  - Het ondersteunen van het vastgoedbeleid
  - Het eenduidig communiceren over de gewenste condities en risico's
  - Maken van een jaarplan op basis van het meerjarenplan
  - Het opstellen van een activiteitenplan
  - Het in beeld brengen van de te verwachten kosten bij het nastreven van een bepaald kwaliteitsniveau
  - Het maken/opstellen van prestatiecontracten
  - Het uitvoeren van projecten / maken van bestekken
- Voor bouwwerken geen gebouw zijnde is de methodiek in principe wel toepasbaar, maar de gebrekenlijsten hiervoor zijn niet volledig beschikbaar in NEN 2767-2. De ontbrekende gebrekenlijsten zullen apart moeten worden opgesteld. Voor de overige gebruiksfuncties zijn de gebrekenlijsten wel toepasbaar.

- Voor de buitensportaccommodaties en de sporttechnische eisen van de binnensportaccommodaties wordt voor het niet-gebouwgebonden onderhoud aangesloten bij de minimaleisen die vanuit NOC/NSF en de betreffende categorale sportbonden aan de sportaccommodaties worden gesteld. Veiligheid, duurzaamheid en geschiktheid voor de mate en het niveau van sportbeoefening binnen de betreffende sportaccommodatie zijn hierbij sleutelbegrippen.

Bijlage 5

Modelovereenkomst Doordecentralisatie Onderhoud Primair Onderwijs⁵

Ondergetekenden:

de gemeente ....., vertegenwoordigd door ondergetekende ....., die bij besluit van ..... door de burgemeester van ....., daartoe is gemachtigd op grond van het bepaalde in artikel 171, lid 2 van de Gemeentewet en die handelt ter uitvoering van het besluit van de gemeenteraad d.d.....,

hierna te noemen "de gemeente",

en

de Stichting ....., gevestigd ..... te ....., ingeschreven in het register van de Kamer van Koophandel nr. ....., bevoegd gezag van de scholen ..... te ....., vertegenwoordigd door ..... (voorzitter) en ..... (secretaris),

hierna te noemen "de stichting",

Partijen overwegen het volgende:

- a) Ingevolge het bepaalde in artikel 91 van de Wet op het primair onderwijs (WPO) en artikel 89 van de Wet op de expertisecentra (WEC) is aan de gemeente de zorg voor de voorzieningen onderwijshuisvesting opgedragen, waaronder begrepen de op het grondgebied van de gemeente gelegen gebouwen en terreinen behorende tot de onder de stichting vallende scholen voor basisonderwijs, *scholen voor speciaal basisonderwijs en scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs*.
- b) De gemeenteraad kan ingevolge het bepaalde in artikel 111 WPO (*artikel 109 WEC*) in afwijking van het bepaalde in Hoofdstuk 1, Titel IV, Afdeling 3 WPO (*WEC*) en onder door hem te stellen voorwaarden, met een bevoegd gezag van een niet onder de gemeente vallende school overeenkomen dat aan dit bevoegd gezag jaarlijks een bedrag voor huisvestingskosten wordt verschaft.
- c) Partijen beogen met deze overeenkomst de stichting in staat te stellen zelfstandig zorg te dragen voor een adequate huisvesting van de onder haar vallende scholen op zodanige wijze dat tegenover de beschikbaarstelling van een jaarlijks bedrag voor huisvestingskosten de stichting afstand doet van haar aanspraken die zij jegens de gemeente kan doen gelden ingevolge de toepasselijke bepalingen in de WPO (*WEC*) en de daarop gebaseerde gemeentelijke verordening huisvestingsvoorzieningen onderwijs, althans ten aanzien van de huisvestingsvoorzieningen zoals deze in de onderhavige overeenkomst nader zijn aangeduid.
- d) Bedoeld bedrag wordt bepaald aan de hand van de berekeningsmethode en gegevens, zoals opgenomen en beschreven in het tot deze overeenkomst behorende aanhangsel, waarbij steeds als uitgangspunt dient te gelden dat de stichting daarmee redelijkerwijs kan voorzien in de artikel 2 omschreven huisvestingsvoorzieningen van de onder haar vallende school of scholen.
- e) De overheveling van taken en middelen heeft betrekking op het onderhoud aan de gebouwen en terreinen als bedoeld in art 92 WPO, eerste lid, onder b, nr 2 (*art 90 WEC, eerste lid, onder b, nr 2*);
- f) De partijen wensen, voor zover althans bij deze overeenkomst uitdrukkelijk bepaald, in afwijking van het bepaalde in Hoofdstuk 1, Titel IV, Afdeling 3 WPO (*WEC*) alsmede de daarop gebaseerde gemeentelijke verordening huisvestingsvoorzieningen onderwijs, hun onderlinge rechtsverhouding nader te regelen.

---

⁵ Gebaseerd op overeenkomst Doordecentralisatie gemeente Heerhugowaard.

Partijen komen het volgende overeen:

Artikel 1   Object

De uit deze overeenkomst voortvloeiende rechten en plichten hebben betrekking op de terreinen en de daarop gevestigde opstallen met aanduiding van de gebouwen zoals omschreven in de door partijen geaccordeerde bijlage bij deze overeenkomst

Artikel 2   Verplichting en afstand rechten besturen

1. De stichting verplicht zich met de ingevolge artikel 3 beschikbaar gestelde vergoeding zorg te dragen voor een adequate uitvoering van de huisvestingsvoorzieningen als bedoeld in artikel 92 WPO, eerste lid, onder b, nr. 2 (*art 90 WEC, eerste lid, onder b, nr 2*), welke nader zijn uitgewerkt in artikel 2, lid c van de Verordening Huisvestingsvoorzieningen d.d. ...., t.w.:
  - vervangen dakbedekking, hemelwaterafvoer, dakrand, daklicht;
  - vervangen dakpannen inclusief houtwerk en goten;
  - vervangen boeiboord;
  - vervangen buitenberging c.q. dak buitenberging;
  - vervangen rijwielstalling c.q. rijwielstaanders;
  - vervangen/herstellen voegwerk (renovatie activiteit);
  - vervangen brandtrap;
  - vervangen erfscheiding;
  - vervangen/herstellen riolering/bestrating schoolplein;
  - vervangen binnenkozijnen inclusief hang- en sluitwerk;
  - vervangen buitenkozijnen inclusief hang- en sluitwerk;
  - vervangen radiatoren, convectoren, leidingen;
2. De stichting neemt bij deze zorg steeds de ter zake geldende wettelijke voorschriften in acht, in het bijzonder de wettelijke eisen ter zake van de onderhoudsplicht en de oppervlakte en indeling van gebouwen en terreinen.
3. De stichting maakt voor de in het eerste lid bedoelde voorzieningen geen aanspraak op vergoedingen van gemeentewege op basis van de gemeentelijke verordening huisvestingsvoorzieningen onderwijs.

Artikel 3   Gemeentelijke vergoeding

1. Ter uitvoering van de huisvestingsvoorzieningen zoals genoemd in artikel 2 waarvoor de stichting in het kader van deze overeenkomst de verantwoordelijkheid overneemt, verplicht de gemeente zich jaarlijks tot betaling van een bedrag aan de stichting volgens de systematiek zoals omschreven in de door partijen geaccordeerde bijlage bij deze overeenkomst. Dit bedrag is ontleend aan de geprognosticeerde onderhoudsbehoefte, zoals door partijen per school in onderling overleg vastgesteld, en wordt berekend op basis van de gemiddelde kosten over een periode van tien jaar. Het bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd aan de hand van de door de VNG gehanteerde systematiek voor de bijstelling van de financiële normering (modelverordening huisvestingsvoorzieningen onderwijs, Bijlage IV, par. 4). De genormeerde vergoeding wordt verhoogd met een component voor advies- en begeleidingskosten, uitgedrukt in een percentage van ...%.
2. Het in het eerste lid bedoelde bedrag wordt in jaarlijks vóór 1 juli aan de stichting beschikbaar gesteld via overmaking op het bank- of girorekeningnummer van de stichting.
3. Indien de gemeente niet tijdig betaalt, is zij zonder nadere ingebrekestelling een verdragingsrente verschuldigd ter hoogte van de wettelijke rente, te rekenen vanaf de dag dat het bedrag verschuldigd is. Betalingen geschieden door de gemeente zonder enig beroep op korting of schuldvergelijking.

Artikel 4   Duur en beëindiging van de overeenkomst

1. Deze overeenkomst geldt voor onbepaalde tijd en treedt in werking op .....

2. Partijen sluiten de beëindiging van de overeenkomst uit, behoudens beëindiging wegens tekortkoming in de nakoming van de overeenkomst en onverminderd dwingendrechtelijke bepalingen, waaronder de artt 6:2, 6:248, 6: 258, 6:259, 6:260 van het Burgerlijk Wetboek.
3. Opzegging door één der partijen geschiedt, onverminderd het bepaalde in artikel 9, schriftelijk met in achtneming van een termijn van 12 maanden. Alsdan wordt de verhouding tussen partijen geregeerd door de gemeentelijke verordening huisvestingsvoorzieningen onderwijs.
4. Voor een tussentijdse wijziging treden partijen in overleg in geval een der volgende omstandigheden zich voordoet:
  - a. wezenlijke wijzigingen in de wettelijke verantwoordelijkheid van de gemeente voor de huisvesting van het primair onderwijs;
  - b. wezenlijke wijziging in de wet- en regelgeving met betrekking tot aan de schoolgebouwen te stellen bouwkundige, onderwijskundige, ARBO-, en milieutechnische eisen;
  - c. wezenlijke wijzigingen in de uitkering van het gemeentefonds die de gemeente ontvangt indien en voorzover deze betrekking hebben op aanpassing van het budget dat is benodigd voor onderwijshuisvesting.

Artikel 5 Rekening en verantwoording

1. De stichting legt jaarlijks voor 1 juli schriftelijk rekening en verantwoording af over de besteding van de huisvestingsvergoeding in het voorafgaande jaar. Hierbij wordt overlegd een uittreksel van de door een accountant goedgekeurde jaarrekening betreffende de besteding en of reservering van de toegekende vergoeding. De stichting legt daarbij tevens over de meerjaren onderhoudsplannen en huisvestingsplannen en een overzicht van de in het komende jaar geplande werkzaamheden met de daaraan verbonden kosten. De gemeente kan van de stichting verlangen dat zij melding doet van het tijdstip waarop de werkzaamheden worden aangevangen.
2. Bij een voornemen tot opheffing van een school, alsmede bij een voornemen tot gehele of gedeeltelijke buitengebruikstelling van een schoolgebouw, stelt de stichting onder wiens gezag de school valt onverwijld de gemeente hiervan in kennis. De stichting legt aan de gemeente verantwoording af ten aanzien van de tot het moment van opheffing respectievelijk buitengebruikstelling bestede vergoedingsbedragen.

Artikel 6 Controle onderhoud

1. De stichting werkt mee aan inspecties door de daartoe door de gemeente **na overleg met de stichting** aangewezen deskundigen gericht op de staat van onderhoud van de huisvestingsvoorzieningen en het plegen van voldoende onderhoud.
2. Het rapport dat van de inspecties wordt opgemaakt, wordt in kopie aan de stichting verstrekt.

Artikel 7 Evaluatie

1. Partijen treden met elkaar in overleg binnen vier jaar na inwerkingtreding van deze overeenkomst teneinde de toepassing te evalueren. Daarbij zal in elk geval in de beoordeling worden betrokken:
  - de actualisering van de onderhoudsplannen in relatie tot de vastgestelde vergoedingsbedragen
  - de schouw van gebouwen en terreinen, die niet eerder in de beoordeling van de onderhoudsbehoefte waren betrokken, maar waarvan de stichting het onderhoud wel tot haar verantwoordelijkheid heeft genomen (art 2, tweede en derde lid) en waarvoor een vergoedingsbedrag dient te worden bepaald
  - de wijze van rekening en verantwoording door de stichting en de wijze van inspectie door de gemeente
2. De evaluatie zal in elk geval zijn afgerond binnen vijf jaar na inwerkingtreding van de overeenkomst. Bij de uitkomst van de evaluatie wordt in overeenstemming tussen partijen vastgesteld dat de overeenkomst aan het eind van het vijfde jaar al dan niet gewijzigd wordt voortgezet of wordt beëindigd. In het geval wordt besloten tot beëindiging verplichten partijen zich tot een overleg omtrent de verrekening van nog niet bestede middelen.
3. Een evaluatie conform de voorgaande artikellieden zal telkens na verloop van vijf jaren plaatsvinden.

Artikel 8 Bindend advies

1. De partijen zijn gehouden allereerst te trachten in onderling overleg een oplossing te vinden voor verschillen in uitleg en toepassing van de bepalingen van deze overeenkomst.
2. Een geschil wordt geacht aanwezig te zijn indien het overleg zoals bedoeld in het vorige lid niet tot overeenstemming heeft geleid, ook al wordt het geschil als zodanig door slechts een der partijen aangemerkt.
3. Over geschillen naar aanleiding van deze overeenkomst wordt beslist door drie deskundigen, waarbij iedere partij een deskundige benoemt en deze beiden samen de derde als voorzitter. De deskundigen zullen beslissen als goede mensen naar billijkheid. Hun oordeel geldt als bindend, tenzij partijen voorafgaande aan de behandeling van het geschil afspreken dat de deskundigen een advies geven waarbij de rechtsgang naar de burgerlijke rechter voor partijen nog openstaat.

Artikel 9 Niet nakomen overeenkomst

1. Bij overtreding of niet nakoming van een of meer voor de stichting uit deze overeenkomst of uit de wet voortvloeiende verplichtingen, waaronder begrepen de onder toepassing van artikel 6 gebleken nalatigheid in het te plegen onderhoud, is de gemeente gerechtigd deze overeenkomst te beëindigen. De gemeente heeft dit recht eveneens indien het bevoegd gezag wordt ontbonden, in staat van faillissement wordt verklaard of surseance van betaling aanvraagt.
2. Het besluit tot beëindiging van de overeenkomst wordt schriftelijk aan de stichting medegedeeld en regelt tevens de gevolgen daarvan, waaronder de restituering aan de gemeente van de niet bestede en gereserveerde gelden, dan wel verevening van de met toestemming van de gemeente door de stichting gedane uitgaven die nog niet gedekt zijn.
3. De stichting is gehouden aan de gemeente te vergoeden alle door de gemeente geleden of te lijden schade, ontstaan door de in lid 1 bedoelde nalatigheid en/of door tussentijdse beëindiging van de overeenkomst.
4. De stichting wordt zo mogelijk in de gelegenheid gesteld de met het oog op de uitvoering van deze overeenkomst aangegane verplichtingen jegens derden behoorlijk na te komen.

Aldus voor akkoord, op ..... (datum)

Namens de gemeente .....

Namens het bestuur van .....

.....

.....

Voorzitter

.....
Secretaris